

Yttrande

Diarienummer: Ku2019/00160/DISK

Till:

Kulturdepartementet

ku.remissvar@regeringskansliet.se

Avsändare:

Erling Fredriksson, teaterchef Tornedalsteatern

Datum: 14/6 2019

Yttrande över remiss av Institutet för språk och folkminns rapport Språkcentrum för nationella minoritetsspråk.

Inledning.

Nedan följer mina synpunkter över etablerandet av ett språkcentrum i Tornedalen. Kommentarer utgår från Tornedalsteaterns behov med min position som teaterchef men också med utgångspunkt från mina tidigare erfarenheter som språkbrukare och frilansmusiker/skådespelare de senaste 20 åren i Tornedalen, Norrbotten, Sverige och Nordkalotten. Jag välkomnar stort ett språkcentrum i Tornedalen vilket ger oss större möjlighet att på sikt rädda språket.

Standardisering

Vi behöver standardisera språket i samklang med att vi samtidigt kartlägger de olika varieteterna och ser till att alla får sin givna plats i revitaliseringsarbetet. Tornedalsteatern stöter dagligen på frågeställningar om hur ord ska skrivas, uttalas och vilket meänkieliord som finns för just det svenska ordet. Var ska vi leta och var kan vi få ett entydigt svar? Vi har en hel del språkkunskap inom teatern och konsulterar också ofta duktiga språkbärare i området men det räcker inte för att vi på teatern ska kunna etablera en mer tydlig och hållbar plan för hur vi använder och utvecklar språket på teatern.

Samordning

Det finns ett stort behov av samordning för revitaliseringsarbetet av meänkieli. Det finns många goda enskilda initiativ som pågår men de är nu, absolut nödvändigt, att göra den gemensamma långsiktiga planen för att rädda språket. Ett metodiskt och återkommande arbete med språket måste påbörjas i skolorna för att popularisera och förstärka

språkkunskaperna hos våra barn och unga. Språkcentrum bör ha en drivande roll i det arbete.

Placeringsort meänkieli

För mig känns Övertorneå som det bästa alternativet när det gäller placering av språkcentrum. Där finns den bästa strukturen för att så fort som möjligt få igång en fungerande verksamhet. Jag förordar också en placeringsort inte 2, och då även i det fallet Övertorneå. Anledningen till min ståndpunkt är att det mest akuta när det gäller meänkieli är att få i gång arbetet med att öka språkkunskapen och språkanvändandet hos barn och unga. Jag tror att en uppdelning av språkcentrum på 2 orter försvagar det arbetet och att vi i ett första skede måste fokusera på att rädda den dominerande varieteterna av meänkieli. För mig är de 2 andra varieteterna – gällivarefinska och lannankieli relativt okända men jag tror inte att insatserna och stödet gentemot de nämnvärt försämras om man väljer bara en placeringsort. För mig känns det på sikt både inspirerande och spännande att mer infoga även de 2 för mig mer okända varieteterna i Tornedalsteaterns produktioner framöver.

Placeringsort finska

Har svårt att ha någon tydlig uppfattning i den frågan men spontant så känns det som om språkrevitaliseringsbehovet är störst i Mälardalen och områdena kring Västmanland. Utifrån det perspektivet känns det mest effektivt att placera språkcentrum för finska i någon av dessa områden.

Nordkalottperspektiv

Ett viktigt steg är att i framtiden samordna revitaliseringsarbetet i Tornedalen med revitaliseringsarbetet i Troms fylke och Finnmark i Nord Norge. Samarbetet är redan väletablerat bland kulturarbetare från bägge områdena så nästa steg är att mer strukturmässigt se hur vi kan samordna våra resurser och inte minst bara inspirera och utbyta erfarenheter kopplade till språkrevitalisering. Även där bör språkcentrum vara en drivande aktör.

Vänliga hälsningar

Erling Fredriksson, teaterchef och konstnärlig ledare för Tornedalsteatern